

V rámci diplomové práce zřídil na FaVU studentský klub. Vegýna nabízí veganské jídlo i prostory pro studenty

12.12.2023 - | Vysoké učení technické v Brně

Netradiční formu užitého umění zvolil pro svou diplomovou práci Martin Žák. Rozhodl se totiž reagovat na několik problémů, se kterými se potýkala Fakulta výtvarných umění VUT. Jedním z nich byla absence menzy v okolí fakulty.

„A fakulta sama je příliš malá na to, aby se v ní menza zřídila. Po přestěhování do areálu na Údolní 53 fungovala v budově asi dva roky komerční kantýna, ale neudržela se,” popisuje Martin Žák. Pro všechny, kteří jsou stejně jako on vegani, byla nabídka jídla v okolí fakulty ještě omezenější. Budovy FaVU navíc podle Žáka trpěly i nedostatkem neutrálních prostor pro meziateliérové setkávání, odpočinek či soustředěnou meziateliérovou spolupráci.

Martin Žák proto přišel s nápadem na multifunkční prostor provozovaný studenty pro studenty. „Je to studentský klub s možností stravování, kde si navzájem vaří studenti,” přibližuje Žák. Podle něj funguje klub na principu horizontální hierarchie. „Já tomu nijak nešéfuju. Kdybych měl použít sportovní terminologii, tak jsem jen sehnal hřiště a přinesl míč. Je to kolektivní projekt všech lidí, kteří se na tom podílí,” dodává s tím, že se složení týmu neustále mění. „Fluktuace je poměrně velká, protože lidé odchází na stáže, dokončují studium. Takže téměř každý semestr se obmění tým, který se o klub stará,” říká.

Právě do tvorby týmu, který by se v čase měnil a který by neměl jasně danou hierarchii, se promítá umělecký aspekt celého projektu. „Je to určitá forma sociální plastika, kterou tvoří ti, co se na klubu podílí. Zajímala mě fluidnost této plastiky i to, zda a jak bude v čase fungovat, ačkoliv se její části stále obměňují. Není to to, co si člověk běžně pod uměním představí. Mně jde o sociální rovinu, což je trochu jiný koncept a způsob nahlížení na umění,” vysvětluje Martin Žák a podotýká, že ačkoliv se může jeho přístup jevit jako velmi netradiční a nový, ve výtvarném umění se jedná o známý a zavedený koncept, o což se již ve 20. století neodmyslitelně zasadil Joseph Beuys.

Veganství jako trend v závodním stravování

Pevné ceny ve Vegýně zákazníci nenajdou. „Máme pouze dobrovolné příspěvky v doporučené výši. Není to totiž oficiální gastro provoz. Kdyby byl, tak jsme první veganská menza ve střední Evropě,” upozorňuje Martin Žák s tím, že témata veganského stravování a udržitelnosti by rád otevřel i na půdě akademického senátu. „Jsem jeho členem a rád bych ještě do konce volebního období nadnesl otázku, zda by bylo možné zřízení veganských alternativ do jídelniček menz. Je to trend, který se momentálně řeší všude, a řada univerzit už se s tím poměrně dobře vypořádala. V konečném důsledku to není ani dražší, ani náročnější. Jen tam musí být vůle a nějaké proškolení personálu,” dodává.

Podle něj je mezi studenty o rostlinné alternativy zájem. Do Vegýny tak pravidelně zavítají na jídlo nejen odpůrci masa, ale klidně i jeho milovníci. Martin Žák si podle svých slov neklade za cíl někoho přesvědčovat. Spíše chce chutným způsobem ukázat na různé možnosti, které lidé ve stravě mají. „Je to nejefektivnější veganský aktivismus, kterého jsem se kdy dopustil, protože jde přes chuťové buňky. Když si dají lidé něco, co je rostlinné a chutná jim to, vede je to třeba ke změně některých

postojů a názorů. Chuť jídla je pro lidi strašně důležitá a já se tomu nedivím. Taky mám rád dobré jídlo a nejedl bych něco, co mi nechutná, i kdyby mé přesvědčení bylo jakékoliv,” podotýká Žák.

Ačkoliv klub primárně slouží studentům fakulty, otevřený je komukoliv. „Občas nám tam chodily třeba i maminky s dětmi z okolí,” říká s úsměvem Martin Žák. Kromě toho je prostor od začátku využíván i k přednáškám či koncertům. „To s covidem trochu upadlo a zatím se nám nepodařilo dostat na stejnou úroveň, v jaké to bylo předtím,” dodává v závěru s tím, že už se ale prostory zase pomalu začínají dostávat do centra dění. Martin Žák věří, že studentský klub se v nějaké formě udrží ještě řadu let, i když on se bude věnovat dalším uměleckým projektům. Třeba dokumentování zahrádkářských kolonií v Brně.

<https://www.zvut.cz/tema/-f38144/v-ramci-diplomove-prace-zridil-na-favu-studentsky-klub-vegyna-na-bizi-veganske-jidlo-i-prostory-pro-studenty-d250125>